

130 РОКІВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ СПІЛЦІ ЕНЕРГЕТИКІВ ТА ЕЛЕКТРОТЕХНІКІВ УКРАЇНИ

Історія виникнення та становлення творчих об'єднань енергетиків та електротехніків бере свій початок зі створення у Петербурзі Імператорського Російського технічного товариства (РТТ). У 1880 році за ініціативи видатних електротехніків і вчених-фізиків А. Ладигіна, В. Чиколєва, П. Яблочкова, Д. Лачинова, О. Попова створено VI Електротехнічний відділ РТТ, який розпочав активну наукову та інженерну діяльність у сфері виробництва електричної енергії. В Україні перші електротехнічні відділення РТТ створено у Києві, Одесі, Єкатеринославі (нині – Дніпропетровськ), Миколаєві. В цьому ж році у Києві, поблизу Оперного театру, збудована перша електростанція постійного струму.

Таким чином, 1880 рік вважається роком створення першого в Україні товариства енергетиків та електротехніків – нині Науково-технічної спілки енергетиків та електротехніків України. Інженерні об'єднання фахівців провадили велику просвітницьку роботу, виконували дослідження та запроваджували технічні новинки, організували численні виставки, видавали велику кількість інформаційних матеріалів із питань енергетики та електротехніки, використання електрики у побуті і на виробництві, сприяли будівництву перших електростанцій.

Значну роль у справі об'єднання творчих сил енергетичної громадськості відігравали з'їзди РТТ і систематичне проведення промислових виставок, видання спеціалізованих журналів. Один із таких з'їздів відбувся у Києві в 1907 році. Київ приваблював енергетичну громадськість своїми досягненнями з енергозабезпечення. Корисною була співпраця з всесвітньо відомими фірмами Siemens, AEG та ін.

Київське відділення РТТ мало значний вплив на владні структури. Так, за його ініціативи уряд зобов'язав іноземні фірми та концесійні підприємства мати у своєму складі технічного персоналу не менш як 50 % місцевих фахівців, що відіграло позитивну роль у справі розвитку вітчизняної енергетики.

У роки революції, громадянської війни та перші післявоєнні роки в Україні діяли відділи РТТ, Центральної електротехнічної ради (ЦЕР), Всесоюзного енергетичного комітету (ВЕК), створювалися виконавчі органи енергетичних з'їздів. Видатні енергетики і електротехніки Г. Кржижанівський, Л. Красін, І. Александров, О. Вінтер, Г. Графтіо, М. Шателен та ін. члени РТТ-ЦЕР об'єднали свої творчі фахові можливості і розробили перший довгостроковий план електрифікації Росії – план ГОЕЛРО, за яким майже третину нових енергетичних потужностей планувалося ввести в Україні. Цей проект став підґрунтям становлення і подальшого розвитку енергетики країни.

У квітні 1928 року за ініціативи ЦЕР скликано I Всеукраїнський енергетичний з'їзд, на якому обговорювався план електрифікації України згідно з планом ГОЕЛРО. Зокрема,

ДУПАК

Олександр Сергійович
Віце-президент, голова
Виконкому НТСЕУ

визнано доцільним спорудження промислових електростанцій в Донбасі та потужної гідроелектростанції на Дніпрі.

У 1932 році інженерні та електротехнічні товариства об'єдналися у створене Всесоюзне наукове інженерно-технічне товариство енергетиків (ВНІТТЕ), яке очолив видатний інженер-електрик А. Вінтер. Відділення ВНІТТЕ працювали у Харкові, Києві, Дніпропетровську, Одесі, Донецьку та інших містах України. У відділеннях ВНІТТЕ діяли секції зі світлотехніки, гідротехніки, електричних машин, автоматики, високовольтної техніки, теплоенергетики та інші.

ВНІТТЕ, а згодом – Науково-технічне товариство енергетики та електротехнічної промисловості (НТТЕіЕП), долучились до відбудови зруйнованого війною енергетичного господарства, створення і впровадження нової техніки, активізації руху винахідників і раціоналізаторів, до започаткування фундаментальних засад наукового забезпечення розвитку енергетики, енергомашинобудування та електротехнічної промисловості. На той час у науково-технічному товаристві енергетиків працювали видатні вчені, авторитетні спеціалісти.

12 грудня 1968 року делегатами регіональних відділень Науково-технічного товариства енергетиків та електротехніків на території України створено Українське республіканське правління НТТЕіЕП. Першим головою УкрНТТЕіЕП обрано видатного інженера та організатора виробництва Г. Клименка, а його заступниками – О. Дупака, І. Калініченка, Б. Таранова.

За роки конструктивної, творчої і громадсько значущої діяльності УкрНТТЕіЕП її члени брали активну участь у реалізації великомасштабного проекту з електрифікації всієї України, вирішували складні технічні проблеми організації паралельної роботи Об'єднаної енергосистеми України з Єдиною енергосистемою Радянського Союзу та енергосистемами країн – членів Ради економічної взаємодопомоги. Завдяки втіленню прогресивних наукових та інженерних ідей створено могутній енергетичний комплекс і Об'єднану енергетичну систему України. Опікувалися розвитком електроенергетичної галузі та її науково-технічної складової відомі фахівці: К. Побігайло, П. Непорожній, Г. Клименко, І. Швець, В. Толубинський, В. Холмський, Г. Якуша, Л. Цукерник, І. Постніков, С. Лебедєв, Л. Ландау, В. Скларов, Ф. Сапожников, Є. Чулков, Г. Строков, І. Гончаров, С. Поташник, І. Калініченко, В. Носачов, А. Шидловський, Б. Стогній, А. Долинський та ін.

У 1991 році Українське правління Науково-технічного товариства енергетики та електротехнічної промисловості реорганізовано у Науково-технічну спілку енергетиків та електротехніків України (НТСЕУ). Спілка успадкувала славетні наукові та інженерні традиції, активну громадянську позицію попередників і є гідним правонаступником перших електротехнічних відділень РТТ на території України.

Президентами НТСЕУ протягом останніх десятиріч були видатні фахівці – енергетики: Клименко Г. П., Семенюк В. М., Шеберстов О. М., Лучніков В. А.

Діяльність Центрального правління Спілки і 14 регіональних відділень охоплює всю Україну. Колективними членами НТСЕУ є провідні енергетичні та електротехнічні компанії, підприємства та організації, наукові установи та навчальні заклади, вітчизняні та іноземні фірми різних форм власності.

За усталеної традиції, Спілка приділяє особливу увагу питанням енергетичної, економічної та екологічної безпеки держави, застосовує експертну оцінку відомчих рішень й прагне залучати до обговорення значущих енергетичних проектів і технічних ідей провідних фахівців різних галузей знань і сфер діяльності, а також широкі кола громадськості.

Прикладом позитивного результату участі громадськості у законодавчо-нормативному забезпеченні роботи галузі є розробка творчим колективом НТСЕУ проекту Закону України «Про електроенергетику» і наступне прийняття його Верховною Радою України.

На даний час напрацьовано позитивний досвід взаємодії НТСЕУ з Мінпаливенерго і Національною академією наук України, органами законодавчої та виконавчої влади щодо участі громадськості в реалізації Енергетичної стратегії України на період до 2030 року. На численних науково-технічних заходах за участі та ініціативи НТСЕУ розглядаються

найактуальніші проблеми забезпечення енергетичної та екологічної безпеки України. Наразі Спілка працює над вирішенням проблеми наукового супроводження реалізації інноваційно-інвестиційних програм розвитку енергетики, запровадження відповідного моніторингу та залученням інвестиційних ресурсів в енергетику.

На сучасному етапі розвитку енергетики участь Спілки визначається розробкою рекомендацій органам законодавчої та виконавчої влади України з науково-технічних проблем енергетики та формування енергетичної політики держави. Опрацьовуються відповідні концепції, програми та альтернативні енергетичні проекти. Наріжним завданням Спілка вважає підготовку висококваліфікованих фахівців-енергетиків. За участі НТСЕУ щороку відбуваються Всеукраїнські конкурси «Лідер паливно-енергетичного комплексу» та «Молодь – енергетиці України».

НТСЕУ є співзасновником та постійним співавтором публікацій науково-виробничих журналів «Енергетика та електрифікація», «Енергозбереження • Енергетика • Енергоаудит», «Електроінформ», «Электрические сети и системы».

НТСЕУ плідно співпрацює із всеукраїнськими громадськими об'єднаннями: Громадськими радами при Мінпаливенерго, Мінприроди та НКРЕ України, Громадською радою України, Радою старіших енергетиків України, Українським ядерним товариством, профспілками енергетиків країни, міжнародними об'єднаннями науковців та інженерів.

НТСЕУ є співзасновником Міжнародного Союзу наукових та інженерних громадських об'єднань (м. Москва).

На сьогодні Науково-технічна спілка енергетиків та електротехніків України є однією з найбільш впливових громадських організацій енергетичного спрямування. Її діяльність спрямована на консолідацію науково-технічної громадськості і плідну співпрацю з державними органами законодавчої і виконавчої влади, вітчизняними та іноземними компаніями, підприємствами і фірмами, різними громадськими об'єднаннями енергетиків з метою формування та проведення єдиної науково-технічної політики у паливно-енергетичному комплексі України, інтеграції ОЕС України з енергосистемами Європи.

Відзначення 130-річчя Науково-технічної спілки енергетиків та електротехніків України – це вшанування енергетиків усіх поколінь, які брали участь у створенні могутнього енергетичного комплексу нашої країни.

Передбачено, що проведення у 2010 році основних науково-технічних конференцій і семінарів, нарад і круглих столів, громадських слухань з актуальних проблем розвитку енергетики відбуватимуться з ушануванням 130-річчя НТСЕУ, в тому числі Громадські слухання 30.03.10 - в Будинку Комітетів Верховної Ради України; XXIII конференція 6-9 вересня - у смт Миколаївка, АР Крим; семінари і круглі столи у рамках VIII Міжнародного форуму 22-24 вересня у МВЦ, м. Київ та інші заходи за участі повноважних представників органів законодавчої і виконавчої влади, енергетичних та електротехнічних компаній і фірм різних форм власності, наукових і навчальних закладів, науково-технічної громадськості країни, а також представників іноземних наукових та інженерних товариств.

Нагородження державними і галузевими нагородами, відзнаками НТСЕУ та інших громадських об'єднань відбудуться під час проведення цих заходів і на День енергетика України.